

Biroul permanent al Senatului

Bp. 582 / 12.01.2022

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea art.425 alin.(1) lit.b) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea art.425 alin.(1) lit.b) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (b582/15.12.2021), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/6325/21.12.2021 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D1127/21.12.2021,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46 alin.(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, republicat,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea art.425 alin.(1) lit.b) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit Expunerii de motive „*oportunitatea proiectului de lege în vederea degrevării instanțelor de judecată este incontestabilă, iar resortul la practica/tradiția de până în prezent nemaiputând constitui un element suficient în vederea menținerii unei continuități care contribuie la „apăsarea” sistemului judiciar.*”.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Semnalăm că este necesară solicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii, în considerarea dispozițiilor art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *„Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”*.

3. Menționăm că este necesară aplicarea prevederilor art.7 alin.(3¹) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Propunerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”*.

Evaluarea preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un set de activități și proceduri realizate cu scopul de a asigura o fundamentare adecvată a inițiativelor legislative, în vederea, atât a evaluării impactului legislației specifice în vigoare la momentul elaborării proiectului de act normativ, cât și a evaluării impactului politicilor publice pe care proiectul de act normativ tinde a le reglementa.

4. Referitor la norma preconizată pentru **art.425 alin.(1) lit.b)** din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, semnalăm că, spre deosebire de textul *de lege lata* al acestuia, a fost eliminată sintagmei *„și susținerile pe scurt ale părților”*.

Precizăm că art.425 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilește conținutul hotărârii judecătorești, respectiv partea introductivă sau practica (lit.a)), considerentele (lit.b)) și dispozitivul (lit.c)).

Considerentele hotărârii judecătorești, ca *obiter dictum*, reprezintă motivele în fapt și în drept care au format convingerea instanței în adoptarea soluției. În cadrul considerentelor, prezentarea, pe scurt, a susținerilor părților *„permite verificarea respectării principiului contradictorialității dezbaterii și a dreptului la apărare”*¹.

¹ În acest sens, a se vedea *Noul Cod de procedura civila. Comentat și adnotat. Volumul I. Ediția a I-a, Ediție coordonată de Viorel Mihai Ciobanu și Marian Nicolae*, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag.924.

Precizăm că, potrivit prevederilor art.430 alin.(2) din Codul de procedură civilă, *„(2) Autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.”*.

Totodată, potrivit prevederilor art.461 alin.(1) din același act normativ, *„(1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii.”*, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, *„(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelu proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.”*.

Ca urmare a celor de mai sus, este evident faptul că poate fi atacată atât soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii, cât și considerentele acesteia.

Prin soluția legislativă preconizată, respectiv de eliminare a susținerilor, pe scurt, ale părților, din cadrul considerentelor, norma nu va mai permite verificarea respectării principiului contradictorialității dezbaterii, fiind astfel susceptibilă a încălca atât principiul **dreptului la un proces echitabil**, consacrat de **art.21 alin.(3) din Constituția României** și **art.6 alin.(1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, cât și cel al **dreptului la apărare**, consacrat de prevederile art.24 din Legea fundamentală.

Curtea Constituțională a a statuat, în jurisprudența sa, că *„dreptul la apărare este în serviciul efectivității realizării dreptului constituțional al cetățenilor de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime²”*. Totodată, Curtea Constituțională a calificat art.24 din Constituție ca fiind *„o garanție a dreptului la un proces echitabil³”* și că *„având în vedere aceste evoluții jurisprudențiale, Curtea reține că în cursul procedurilor judiciare*

² Decizia nr.64 din 2 iunie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.177 din 12 iulie 1994.

³ Decizia nr.462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.775 din 24 octombrie 2014, paragraful 51, și Decizia nr.111 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.373 din 16 mai 2016, paragraful 23.

dispozițiile art.24 din Constituție se analizează coroborat cu cele ale art.21 alin.(3) din Constituție, întrucât se subsumează acestora din urmă”.

Totodată, apreciem că soluția legislativă preconizată afectează calitatea motivării hotărârii. Astfel, motivarea hotărârii nu poate să fie clară și precisă dacă nu sunt prezentate și susținerile părților, iar motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței se **raportează și la aceste susțineri.**

De asemenea, prin eliminarea din textul *de lege lata* a respectivei sintagme, este afectată și formarea instanței de control judiciar, întrucât aceasta nu poate determina dacă motivele de fapt și de drept care au format convingerea primei instanțe au avut în vedere în mod corect susținerile părților.

În acest sens, menționăm că, la paragraful 51 din considerentele Deciziei nr.233 din 7 aprilie 2021, Curtea Constituțională a reținut că **„redactarea hotărârii judecătorești, cu motivarea în fapt și în drept, la data pronunțării este o garanție că toți judecătorii completului (colegial) au înțeles motivarea, chiar dacă fiecare dintre ei o interpretează în mod diferit. Totodată, redactarea motivării în fapt și în drept la momentul procesual menționat permite corectarea eventualelor greșeli sau contradicții din cuprinsul hotărârii judecătorești, înainte de pronunțare, în condițiile în care o hotărâre judecătorească trebuie să fie clară și accesibilă la data pronunțării.”**

5. Precizăm că, pentru a asigura legislației interne o cât mai bună înțelegere și, implicit, o aplicare corectă, este esențial ca redactarea acesteia să fie una de calitate. Referitor la acest aspect, menționăm că, potrivit art.6 alin.(1) teza I din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. [...]”**.

Cu privire la aceste aspecte, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe rânduri⁴, statuând că **„una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative”** și că **„respectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică**

⁴ A se vedea paragraful 35 din Decizia Curții Constituționale nr.22/2016 care trimite la Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr.17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 95 și 96).

legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art.1 alin.(5) din Constituție”.

Totodată, prin aceeași decizie, Curtea a reținut că trebuie avute în vedere și dispozițiile art.142 alin.(1) potrivit cărora „*Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției*” și pe cele ale art.1 alin.(5) din Constituție, conform cărora „*În România, respectarea legilor este obligatorie*”. Astfel, Curtea a concluzionat că „*reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.*”

Din analiza soluției legislative preconizate, s-a constatat că se instituie reguli insuficient conturate, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă și, totodată, nu este necorelată cu art.442 alin.(1) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „*(1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu ori la cerere.*”

PREȘEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr.24/11.01.2022

Lege privind Codul de procedură civilă

(v. art. XII - XIX din Legea nr. 2/2013 - M. Of. nr. 89/12 feb. 2013; Decizia I.C.C.J. nr. 8/2015 - M. Of. nr. 539/20 iul. 2015 (art. 450 alin. (5) raportat la art. 997 și următoarele și art. 719 alin. (7)); Decizia I.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 690/11 sep. 2015 (art. 94 și art. 95); Decizia I.C.C.J. nr. 7/2016 - M. Of. nr. 461/22 iun. 2016 (art.127 alin. (1) și (3))

- ¹ republicare cu renumerotare M. Of. nr. 247/10 apr. 2015
Lege privind Codul de procedură civilă
- ² admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 485/2015 M. Of. nr. 539/20 iul. 2015
Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă
art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic
- ³ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 839/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă
art. 493 alin. (5) (sintagma "sau că recursul este vădit nefondat")
- ⁴ modificări prin D.C.C. nr. 839/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă
suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 493 alin. (5) (cu referire la sintagma "sau că recursul este vădit nefondat") (termenul se împlinește la data de 17.03.2016), după care operează prevederile art. 147 din Constituție
- ⁵ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 866/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă
art. 509 alin. (1) (sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora)
- ⁶ modificări prin D.C.C. nr. 866/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă
suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 509 alin. (1) (constată sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora) (termenul se împlinește la data de 17.03.2016), după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție
- ⁷ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă
art. 666

- ⁸ modificări prin D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă
suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 666 (termenul se împlinește la 20 martie 2016) după care operează prevederile art.147 din Constituție
- ⁹ modificări prin O.U.G. nr. 1/2016 M. Of. nr. 85/4 feb. 2016
Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe
aprobată cu modificări și L. nr. 17/2017 M. Of. nr. 196/21 mar. 2017
completări prin
modifică art. 603 alin. (3), art. 615, art. 628 alin. (5), art. 635, art. 641, art. 651 alin. (3), art. 665, art. 666, art. 670 alin. (6), art. 680 alin. (2), art. 699 alin. (2), art. 712 alin. (3), art. 720 alin. (8), art. 732 alin. (2), art. 783 alin. (1), art. 820, art. 856 alin. (2), art. 889, art. 955 alin. (1)
- ¹⁰ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 169/2016 M. Of. nr. 353/9 mai 2016
Decizia nr. 169 din 24 martie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă
art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului
- ¹¹ modificări prin O.U.G. nr. 95/2016 M. Of. nr. 1009/15 dec. 2016
Ordonanță de urgență pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă
respinsă prin L. nr. 260/2021 M. Of. nr. 1036/29 oct. 2021
prorogă termenele prev. la art. XII alin. (1), art. XIII teza I, art. XVIII alin. (1) și art. XIX alin. (1) până la data de 1 ian. 2019
- ¹² modificări prin L. nr. 17/2017 M. Of. nr. 196/21 mar. 2017
Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe
modifică art. 534 alin.(2), art. 613 alin. (4), art. 615, art. 641, art. 651 alin. (4), art. 652 alin. (2), art. 666 alin. (2) și (7), art. 719 alin. (6), art. 782, art. 889 și denumirea secțiunii a 2-a a cap. IV al titlului III din cartea a V-a
- ¹³ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 290/2018 M. Of. nr. 638/23 iul. 2018
Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă
sintagma "de competența instanței la care își desfășoară activitatea" din cuprinsul art. 127 alin. (1), precum și sintagma "care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza" din cuprinsul art. 127 alin. (2)
- ¹⁴ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 290/2018 M. Of. nr. 638/23 iul. 2018
Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă
dispozițiile art. 127 alin. (1) și alin. (2) sunt constituționale în măsura în care privesc și instanța de judecată în calitate de parte reclamantă / pârâtă

<p>¹⁵ modificări prin</p>	<p>L. nr. 310/2018 M. Of. nr. 1074/18 dec. 2018 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative</p>	<p><i>modifică art. 13 alin. (2), art. 41 alin. (1), art. 64 alin. (3) și (4), art. 80 alin. (5), art. 83, art. 84 alin. (3), art. 94 pct. 1 lit. b), art. 95 pct. 3, art. 96 pct. 3, art. 127 alin. (1) și (2), art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 130 alin. (2) și (3), art. 131 alin. (1), art. 142 alin. (1), art. 144 alin. (2), art. 154 alin. (4) și (6), art. 165 pct. 3, art. 183 alin. (1) și (3), art. 200 alin. (4), art. 201 alin. (2) - (4), art. 213, art. 231 alin. (1), (4) și (5), art. 240, art. 244, art. 261 alin. (1), art. 323 alin. (1), art. 398 alin. (3), art. 402, art. 415 pct. 3, art. 426 alin. (1) și (5), art. 444 alin. (1), art. 450 alin. (3), art. 457 alin. (2), art. 471 alin. (3) și (4), art. 474, art. 483 alin. (2) - (4), art. 484 alin. (7), art. 486 alin. (1) lit. a) și e), art. 486 alin. (2) și (3), art. 490, art. 496 alin. (1), art. 497, art. 503 alin. (3), art. 509 alin. (2), art. 513 alin. (4), art. 517 alin. (4), art. 521 alin. (3), art. 713 alin. (2), art. 906 alin. (4), art. 915 alin. (2); introduce lit. j_1) - j_3) la art. 94 pct. 1, alin. (2_1) la art. 127, alin. (6_1) la art. 154, alin. (11_1) la art. 163, alin. (4_1) la art. 200, alin. (6) și (7) la art. 321, pct. 1_1 la art. 413 alin. (1), art. 471_1, alin. (1_1) la art. 517; abrogă art. 84 alin. (2), art. 105, art. 322 alin. (3), art. 471 alin. (5) - (8), art. 475, art. 484 alin. (3) pct. 2, art. 484 alin. (6), art. 493, art. 660 alin. (3), art. 666 alin. (8)</i></p>
<p>¹⁶ admisă excepție de neconst. prin</p>	<p>D.C.C. nr. 874/2018 M. Of. nr. 2/3 ian. 2019 Decizia nr. 874 din 18 decembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma "precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv", precum și a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă</p>	<p><i>dispozițiile art. 27, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept</i></p>
<p>¹⁷ admisă excepție de neconst. prin</p>	<p>D.C.C. nr. 604/2020 M. Of. nr. 976/22 oct. 2020 Decizia nr. 604 din 16 iulie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 524 alin. (3) din Codul de procedură civilă</p>	<p><i>art. 524 alin. (3)</i></p>
<p>¹⁸ modificări prin</p>	<p>D.C.C. nr. 604/2020 M. Of. nr. 976/22 oct. 2020 Decizia nr. 604 din 16 iulie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 524 alin. (3) din Codul de procedură civilă</p>	<p><i>suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 524 alin. (3) (termenul se împlinește la 5 decembrie 2020) după care operează prevederile art. 147 din Constituție</i></p>

¹⁹ modificări prin L. nr. 260/2021 M. Of. nr. 1036/29 oct. 2021 respinge O.U.G. nr. 95/2016

Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă